Instanța de fond: Judecătoria Hîncești (sediul Central), judecător Mereuță Tamara.
Dosarul nr. 2a-467/25 (2-23114881-02-2a-04022025)

D E C I Z I E

25 iunie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Panov Ana
Judecătorii: Corlăteanu Diana și Bagrin Lucia
Grefier: Jumiga Tamara

examinând în şedinţă de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Zagorneanu Artur în interesele lui Budeanu Ilie, împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 22 octombrie 2024,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Botnariuc Lilia împotriva Primăriei com. *****, Consiliului local *****, Budeanu Ilie Anton, intervenient accesoriu Agenția Servicii Publice Hîncești cu privire la anularea actului administrativ și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, constatarea acceptării succesiunii,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

La 8 august 2023, avocata Țigănașu Elena în interesele reclamantei Botnariuc Lilia s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Primăriei com. *****, Consiliului local *****, Budeanu Ilie Anton, intervenient accesoriu Agenția Servicii Publice Hîncești, prin care a solicitat:

- anularea Deciziei Primăriei comunei ***** din 18 martie 1992, privind repartizarea în proprietate privată pământ/grădină, teren pentru construcții cu suprafața totală de 0,1438 ha și 0, 215 ha pe adresa com. ***** r-nul Hîncești;
- anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat de către Primăria comunei ***** la 29 mai 2007 lui Budeanu Ilie, înregistrat la OCT Hîncești la 3 octombrie 2007 cu numărul cadastral *****, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunnurilor imobile, teren cu

numărul cadastral********** și teren cu numărul cadastral ***** situate pe adresa *****;

- constatarea faptului acceptării succesiunii de Botnariuc Lilia, născută la 15 aprilie 195, asupra masei succesorale rămase după decesul lui Botnariuc Maxim, decedat la *****, și anume asupra bunurilor imobile cu numărul cadastral********** și teren cu numărul cadastral ***** situate pe adresa *****;

În motivarea acțiunii, reprezentantul reclamantei a indicat că, la 29 mai 2007, în baza deciziei Primăriei *****, r-nul Hîncești nr. 2 din 17 martie 1992, a fost eliberat titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren lui Budeanu Ilie Anton, cu repartizarea în proprietate privată a pământului cu o suprafață totală de 0, 1438 ha, ca teren pentru construcții și 0,215 ha ca teren pentru grădină, toate situate pe adresa satul ***** r-nul Hîncești. Înscrierea în Registrul bunurilor imobile fiind efectuată la 3 octombrie 2007. În baza extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor populației nr.18, membru înscris primul pe listă sub nr. 1458 din anul 1992 este Botnariuc Maxim, după care este radiat și indicat dreptul de proprietate asupra casei de locuit de către familia Budeanu Ilie, Budeanu Lilia și Budeanu Stepan.

Mai indică că, la 24 septembrie 1993 a înregistrat căsătoria cu Budeanu Ilie Anton, locul înregistrării fiind Primăria *****, r-nul Hîncești.

Ulterior, având întemeiată o familie a apărut necesitatea de a avea o locuință pentru a trăi, motiv pentru care a solicitat bunicului, mamei și tatălui care era în viață permisiunea de a locui în casa bunicului Botnariuc Maxim, casa fiind întreținută la acel moment de către mama sa, care a avut grijă și a întreținut pe bunicul Botnariuc Maxim, care a decedat la *****, ultimii fiind de acord, împreună cu soțul Budeanu Ilie și s-au mutat în casa bunicului din 1993 până în prezent, la acel moment bunelul Botnariuc Maxim fiind în viață.

Ulterior pe parcursul timpului, incompatibilitatea caracterelor și viziunilor contrare asupra modului și principiilor de conviețuire în comun în contextul atmosferei create, au condus reclamanta la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 1 noiembrie 2021, a fost desfăcută căsătoria încheiată între Budeanu Ilie și Budeanu Lilia, înregistrată la Primăria ***** r-nul Hîncești.

Relevă că în timpul căsătoriei părțile au început reconstrucția casei de locuit pe terenul rămas de la bunicul reclamantei care a decedat, iar pentru a acoperi cheltuielile pentru construcția casei de locuit, reclamanta a fost nevoită să plece peste hotare la muncă. Toți banii munciți, i-a transferat fostului soț- Budeanu Ilie. În perioada căsniciei, la casa de locuit din *****, au fost efectuate lucrări de reconstrucție, au fost montate geamuri, tencuială interioară, a fost turnată podeaua,

montat podul, au fost conectate și instalate rețeaua electrică, de apă, toate lucrările au fost efectuate din bugetul reclamantei.

Consideră reclamanta că atribuirea dreptului de proprietate asupra terenului pentru construcții și grădină lui Budeanu Ilie, s-a efectuat fără careva temei juridic și contrar prevederilor legale, or Budeanu Ilie nu a obținut sub nici un mod, prin succesiune sau act juridic dreptul de proprietate asupra casei de locuit din *****, cu atât mai mult, reclamanta menționează că respectiva casă de locuit și grădină i-a aparținut cu drept de proprietate bunicilor săi -***** născută în ***** și decedată la *****, bunicului Botnariuc Maxim, născut la *****, decedat la ***** și părinților reclamantei- mama Ciornîi Maria născută la *****, decedată la *****, tata Botnariuc Vasile născut *****, decedat la *****- locul decesului fiind comuna *****.

Reclamanta consideră că, în calitate de fiică/nepoată și de moștenitor legal, a acceptat succesiunea, intrând în posesia casei de locuit și a terenului aferent casei de locuit în mod legal, a întreținut imobilul și a efectuat construcții din 1992 până în anul 2021, astfel în opinia reclamantei, ultima este unicul moștenitor legal asupra patrimoniului după decesul bunelului în 1994, a intrat în posesia casei de locuit și respectiv a terenului aferent, însă din careva motive necunoscute, fără un temei juridic, înregistrarea dreptului de proprietate asupra casei de locuit și asupra terenului aferent casei, a avut loc după fostul soț – Budeanu Ilie cu care în anul 1992, nici nu erau căsătoriți, iar bunicul Maxim fiind în viață.

Prin cerere prealabilă, la 29 iunie 2023, reclamanta Budeanu Lilia a solicitat Primăriei Sărata - Galbentă r-nul Hîncești: anularea deciziei Primăriei comunei ***** r-nul Hîncești din 18 martie 1992, privind repartizarea în proprietate privată pământ/grădină, teren pentru construcții cu suprafața totală de 0,1438 ha și 0, 215 ha pe adresa com. ***** r-nul Hîncești, precum și anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat de către Primăria comunei ***** la 29 mai 2007 lui Budeanu Ilie, înregistrat la OCT Hîncești la 3 octombrie 2007 cu numărul cadastral *****, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunurilor imobile, teren cu numărul cadastral********** și teren cu numărul cadastral ***** situate pe adresa *****.

Menționează reclamanta că, înscrierea dreptului de proprietate după Budeanu Ilie a fost efectuată contrar legii, iar bunelului Botnariuc Maxim i-a fost încălcat dreptul asupra terenului pentru construcții, terenului pentru grădină, astfel reclamanta își întemeiază cererea în conformitate cu art. 6 și 7 din Constituție, art.1 al Primului Protocol adițional la Convenția pentru apărarea Drepului Omului și Libertăților Fundamentale, art. 566, 581 din Codul civil, redacția 1964, art. 308, 316, 320 din Codul civil din 06.06.2003, art. 10, 11 și 25 din Codul funciar și art. 166, 167 Cod de procedură civilă.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 22 octombrie 2024, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Botnariuc Lilia.

S-a anulat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral *****, eliberat de Primăria com. *****, r-nul Hîncești la data de 29.05.2007 pe numele lui Budeanu Ilie, asupra terenului cu destinație „grădină ”, cu suprafața totală de 0,215 ha, în hotarele din *****, înregistrat la Instituția Publică” Cadastrul Bunurilor Imobile” Hîncești la data de 03.10.2007, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunului imobil respectiv la IP Cadastrul Bunurilor imobile.

S-a anulat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral***** , eliberat de Primăria com. *****, r-nul Hîncești la data de 29.05.2007 pe numele lui Budeanu Ilie, asupra terenului cu destinație „pentru construcții ”, cu suprafața totală de 0,1438 ha, în hotarele din com. *****, situat pe str. ***** nr. 31, r-nul Hîncești, înregistrat la Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile Hîncești la data de 03.10.2007, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunului imobil respectiv.

S-a anulat dreptul de proprietate a lui Budeanu Ilie și s-a radiat înscrierile din Registrul bunurilor imobile privind dreptul de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunurilor imobile cu numărele cadastrale: *****,*****,*****,01,*****.02,*****.03,*****.04, situate în com. *****, raionul Hîncești.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii din partea lui Botnariuc Lilia născută la *****, IDNP: ***** asupra bunurilor succesorale, rămase după decesul bunelului Botnariuc Maxim, decedat la 19.02.1994, locul deschiderii succesiunii fiind satul *****, raionul Hîncești și anume a bunurilor cu numerele cadastrale: *****,*****,*****,01,*****.02,*****.03,*****.04, situate în com. *****, raionul Hîncești.

În rest cererea s-a respins ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 5 noiembrie 2024, Budeanu Ilie a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 22 octombrie 2024.

La 19 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice și la 26 noiembrie 2024, avocatul Zagorneanu Artur în interesele lui Budeanu Ilie a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 22 octombrie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, avocatul Zagorneanu Artur în interesele lui Budeanu Ilie a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond.

Relevă că instanța inferioară n-a reținut că unul din principiile fundamentale ale legislației Republicii Moldova constituie anume, inviolabilitatea dreptului de proprietate privată, interzicînd absolut orice atingere adusă acestui drept din partea terților persoane.

Remarcă că a solicitat în cadrul ședinței de judecată ridicarea excepției de tardivitate în conformitate cu art. 186^1 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă.

Notează că prin încheierea din 13 martie 2024 instanța inferioară a respins cererea privind ridicarea excepției de tardivitate și consideră încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 13 martie 2024 (dosarul nr. 2-1415/23, Judecător: Tamara Mereuță), drept neîntemeiată.

Afirmă că instanța inferioară n-a reținut că CEDO a statuat că, întru respectarea dreptului persoanei la un proces echitabil este necesar să fie asigurat principiul securității raporturilor juridice, care interzice revenirea la soluțiile definitive date de instanțele judecătorești și/sau admiterea neargumentată a acțiunilor, apelurilor și recursurilor tardive. Principiul indicat nu este unul absolut și în anumite circumstanțe imperioase, poate fi neglijat, însă pentru aceasta este necesar de a demonstra, că într-adevăr există circumstanțe imperioase, fapt nesolicitat și nedemonstrat de reclamantul Botnariuc (Budeanu) Lilia.

De asemenea, menționează că reclamanta Botnariuc (Budeanu) Lilia (care este la fel proprietar a bunurilor imobile litigioase) la 29 iunie 2023 s-a adresat cu cererea prealabilă prin care a solicitat anularea deciziilor Primăriei com. Sărata Galbenă nr. 2 din 18 martie 1992, precum și titlurile de proprietate, eliberate la 3 octombrie 2007 și respectiv la 29 mai 2007.

Indică că la 5 iulie 2023 Consiliul com. Sărata Galbenă i-a respins cererea, iar avocata Țigănașu Elena în interesele Liliei Botnariuc a participat la acea ședință.

Subliniază că conform prevederilor art. 209 alin. (1) al Codului administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea un prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Raportând normele legale citate mai sus la circumstanțele speței deduse judecății, relevă faptul, că cererea de chemare în judecată formulată de Botnariuc (Budeanu) Lilia, este depusă tardiv (reclamanta a depus cererea de chemare în judecată la 8 august 2023, peste 34 zile).

Consideră că instanța inferioară la fel n-a apreciat, că în acțiunea înaintată la Judecătoria Hîncești (sediul Central) la 8 august 2023 de către Botnariuc (Budeanu) Lilia, reclamanta nu a solicitat repunerea în termen și respectiv nici nu a

prezentat probe pertinente, concludente și admisibile, care ar justifica repunerea în termen a cererii de chemare în judecată.

Opinează că acțiunea înaintată de către Botnariuc (Budeanu) Lilia, urma a fi respinsă pe motivul omiterii prescripției, situație în care instanța nu este în drept sa se expună și pe fond, deoarece, după cum a menționat, prescripția este chemată să asigure protecția efectivă a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice.

Declară că prima instanță n-a reținut, că imobilele în litigiu au fost atribuite lui Budeanu Ilie printr-un titlu de proprietate eliberat legal, înregistrat în Registrul cadastral nr. 1579 din 3 aprilie 2001, ceea ce confirmă legalitatea posesiei. Actele care stau la baza titlului respectă cerințele impuse de art. 20 Cod funciar și Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998.

Notează că în speța de față, reprezentanta reclamantei Țigănașu Elena a depășit termenul de contestare stabilit de art. 209 alin. (1) Cod administrativ, iar inexistența unor motive justificate pentru repunerea în termen face ca această restricție să fie proporțională și legitimă. Astfel, respingerea acțiunii pentru tardivitate nu reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimaților cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului, nu au fost depuse referințe asupra cererii de apel.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) a fost pronunțat la 22 octombrie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 5 noiembrie 2024 de către Budeanu Ilie și la 19 noiembrie 2024, de către avocatul Zagorneanu Artur în interesele lui Budeanu Ilie (f. d. 104-105, 106-112), Colegiul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termen.

Poziția părților în instanța de apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, apelantul Budeanu Ilie și avocatul Zagorneanu Artur în interesele lui Budeanu Ilie au susținut apelul în sensul declarat și au solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii ca fiind depusă tardiv.

Intimata Botnariuc Lilia și reprezentantul acesteia, avocata Țigănașu Elena, în ședința de judecată a instanței de apel au solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii.

În ședința de judecată a instanței de apel, reprezentanții Primăriei com. *****, Consiliului local ***** și a intervenientului accesoriu Agenția Servicii Publice

Hîncești nu s-au prezentat, procedura de citare a fost respectată. Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa părților care nu s-au prezentat. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind explicațiile părților prezente, analizând argumentele apelului prin prisma actelor şi circumstanțelor cauzei, raportate la dispozițiile legale incidente speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, conchide că apelul este întemeiat şi urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 385 lit. d) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin.(1) lit. d) şi i). La solicitarea participanţilor la proces, instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art. 388 alin. (1) lit. b).

În corespundere cu art. 388 alin. (1) lit. i) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă cauza a fost examinată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale.

Colegiul civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Din actele cauzei, Colegiul judiciar reține că la 8 august 2023, avocata Țigănașu Elena în interesele reclamantei Botnariuc Lilia s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Primăriei com. *****, Consiliului local *****, Budeanu Ilie Anton, intervenient accesoriu Agenția Servicii Publice Hîncești, prin care a solicitat:

*- anularea Deciziei Primăriei comunei ***** din 18 martie 1992, privind repartizarea în proprietate privată pământ/grădină, teren pentru construcții cu suprafața totală de 0,1438 ha și 0, 215 ha pe adresa com. ***** r-nul Hîncești;*

*- anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat de către Primăria comunei ***** la 29 mai 2007 lui Budeanu Ilie, înregistrat la OCT Hîncești la 3 octombrie 2007 cu numărul cadastral *****, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunurilor imobile, teren cu numărul cadastral********** și teren cu numărul cadastral ***** situate pe adresa *****;*

*- constatarea faptului acceptării succesiunii de Botnariuc Lilia, născută la 15 aprilie 195, asupra masei succesorale rămase după decesul lui Botnariuc Maxim, decedat la *****, și anume asupra bunurilor imobile cu numărul cadastral********** și teren cu numărul cadastral ***** situate pe adresa *****;*

La 22 octombrie 2024, prin hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) a fost admisă parțial acțiunea depusă de Botnariuc Lilia.

S-a anulat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral *****, eliberat de Primăria com. *****, r-nul Hîncești la data de 29.05.2007 pe numele lui Budeanu Ilie, asupra terenului cu destinație „grădină ”, cu suprafața totală de 0,215 ha, în hotarele din *****, înregistrat la Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile Hîncești la data de 03.10.2007, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunului imobil respectiv la IP Cadastrul Bunurilor imobile.

S-a anulat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral***** , eliberat de Primăria com. *****, r-nul Hîncești la data de 29.05.2007 pe numele lui Budeanu Ilie, asupra terenului cu destinație „pentru construcții ”, cu suprafața totală de 0,1438 ha, în hotarele din com. *****, situat pe str. ***** nr. 31, r-nul Hîncești, înregistrat la Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile Hîncești la data de 03.10.2007, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunului imobil respectiv.

S-a anulat dreptul de proprietate a lui Budeanu Ilie și s-a radiat înscrierile din Registrul bunurilor imobile privind dreptul de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunurilor imobile cu numărele cadastrale: *****,*****,*****,01,*****.02,*****.03,*****.04, situate în com. *****, raionul Hîncești.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii din partea lui Botnariuc Lilia născută la *****, IDNP: ***** asupra bunurilor succesorale, rămase după decesul bunelului Botnariuc Maxim, decedat la 19.02.1994, locul deschiderii succesiunii fiind satul *****, raionul Hîncești și anume a bunurilor cu numerele cadastrale:

*****,*****,*****,01,*****.02,*****.03,*****.04, situate în com. *****, raionul Hîncești. În rest cererea s-a respins ca neîntemeiată.

Din analiza hotărârii contestate cu apel, rezultă că acțiunea formulată de Botnariuc Lilia a fost examinată de către un judecător specializat în materie civilă de drept comun, în baza normelor de drept procedural prevăzute de Codul de procedură civilă.

Colegiul judiciar, studiind materialele dosarului în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, constată că prezenta cauză a fost examinată cu încălcarea normelor de drept jurisdicționale, eroare ce nu a fost corectată de către instanţa de apel, fapt ce impune casarea hotărârii instanței de fond, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată.

La caz, Botnariuc Lilia, prin cererea de chemare în judecată a solicitat anularea Deciziei Primăriei comunei ***** din 18 martie 1992, privind repartizarea în proprietate privată pământ/grădină, teren pentru construcții cu suprafața totală de 0,1438 ha și 0, 215 ha pe adresa com. ***** r-nul Hîncești; anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat de către Primăria comunei ***** la 29 mai 2007 lui Budeanu Ilie, înregistrate la OCT Hîncești la 3 octombrie 2007 cu numărul cadastral *****, cu radierea dreptului de proprietate a lui Budeanu Ilie asupra bunurilor imobile, teren cu numărul cadastral********** și teren cu numărul cadastral ***** situate pe adresa *****; constatarea faptului acceptării succesiunii de Botnariuc Lilia, născută la 15 aprilie 195, asupra masei succesorale rămase după decesul lui Botnariuc Maxim, decedat la *****, și anume asupra bunurilor imobile cu numărul cadastral********** și teren cu numărul cadastral ***** situate pe adresa *****.

Colegiul judiciar precizează că una din pretențiile formulate de Botnariuc Lilia este anularea Deciziei Primăriei comunei ***** din 18 martie 1992, privind repartizarea în proprietate privată pământ/grădină, teren pentru construcții cu suprafața totală de 0,1438 ha și 0, 215 ha pe adresa com. *****.

Art. 7 din Codul administrativ stabilește că autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acţionează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

În conformitate cu prevederile art. 8 din Codul administrativ, regimul de putere publică reprezintă ansamblul competenţelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităţilor publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forţă juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.

Art. 10 alin. (1) din Codul administrativ statuează că actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit cadrului legal menţionat, raportat la obiectul acțiunii, Completul de judecată constată că pretenția privind anularea Deciziei Primăriei comunei Sărata - Galbenă, r-nul Hîncești din 18 martie 1992, formulată de către Botnariuc Lilia, cade sub incidența normelor Codului administrativ.

În conformitate cu 191 alin.(1) din Codul administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Prin prisma art.192 alin.(2) din Codul administrativ rezultă că în judecătorii acțiunile în contencios administrativ se examinează de judecători specializați.

În context, Completul conchide că judecătorul de primă instanță fără temei legal a reținut cauza spre examinare în procedura contencioasă ca instanţă de drept comun, deși urma să o soluționeze în fond în procedura contenciosului administrativ, având în vedere că competența examinării acestei cauze este a instanței de contencios administrativ.

În conformitate cu art. 199 alin. (1) şi (3) din Codul administrativ dacă s-a constatat că judecătorului sau completului competent pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ i s-a distribuit o cauză civilă de competența aceleiaşi instanțe de judecată, acesta, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, îşi declină competența şi remite președintelui de instanţa dosarul spre redistribuire aleatorie. Prevederile alin. (1) şi (2) se aplică corespunzător şi în cazul în care judecătorului sau completului de judecată competent pentru examinarea cauzelor civile i se repartizează o acțiune de contencios administrativ.

În conformitate cu art.202 Codul administrativ, dacă acţiunea în contencios administrativ depusă în instanţa de judecată conţine pretenţii inseparabile de drept administrativ şi de drept civil, acestea se examinează de instanţa de judecată competentă pentru examinarea acţiunii în contenciosul administrativ. Dacă acţiunea în contencios administrativ depusă în instanţa de judecată conţine pretenţii separabile de drept administrativ şi de drept civil, acestea se separă printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, în privinţa pretenţiilor de drept civil aplicîndu-se prevederile art.199 alin.(1) şi (2) din prezentul cod

Astfel, în condițiile în care pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ în instanțele de judecată, au fost instituie judecători specializați, la primire în procedură a acțiunii, *ab initio*, reieșind din natura litigiului și pretențiile reclamantei, urma să determine corect competența jurisdicțională, adică judecarea cauzei în prima instanță urma a fi dispusă cu aplicarea normelor de contencios

administrativ de un judecător specializat în examinarea cauzelor în contencios administrativ din cadrul Judecătoriei Hîncești.

În această ordine de idei și prin prisma normelor sus-enunțate, Colegiul judiciar consideră că judecătorul de primă instanță a examinat cauza cu încălcarea normelor de competență or, prezenta cauză s-a aflat spre judecare în instanța de fond, în procedura contencioasă, dar de fapt urma să fie examinată ordinea contenciosului administrativ.

Conform art. 197 din Codul administrativ, nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Liberul acces la justiție, consacrat la art. 20 din Constituție, semnifică faptul că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care îngrădesc drepturile, libertățile şi interesele sale legitime.

Căile procedurale asigură persoanelor interesate accesul la o instanță de judecată, căreia prin lege i s-a stabilit competența de a hotărî, iar pentru ca dreptul de acces la o instanță să fie respectat, trebuie ca instanța în fața căreia este adusă cauza să se bucure de jurisdicție deplină, adică instanța trebuie să fie competentă să analizeze atât aspectele de fapt, cât și pe cele de drept ale cauzei.

Acest mod de reglementare al dreptului de acces la justiție este în concordanță cu principiile Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, potrivit căreia exercitarea dreptului de acces la justiție presupune tocmai asigurarea accesului oricărei persoane la un tribunal instituit de lege, adică garantarea unei proceduri judiciare în faţa căreia să se poată realiza, efectiv, acest drept. Nerespectarea de către o instanță a dispozițiilor de drept intern implică în principiu o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție (DMD Group, A.S. împotriva Slovaciei, pct. 61).

În același timp, art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale garantează ca prim aspect al procesului echitabil, înfăptuirea justiției de către „un tribunal învestit de lege”, adică în primul rând, având competență clar stabilită de legea națională. De aceea, normele de competență jurisdicțională sunt de strictă interpretare, iar orice interpretare extensivă sau restrictivă trebuie calificată ca abuz de drept.

Conjunctura descrisă supra denotă că prima instanță a pregătit superficial cauza pentru dezbateri judiciare și nu a verificat competența sa de a judeca cauza în fond, iar în consecință a încălcat normele de drept procedural.

În aceste circumstanţe, Completul judiciar constată necesitatea admiterii apelului, cu casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 22 octombrie 2024 și restituirea cauzei la Judecătoria Hîncești (sediul Central),

pentru o nouă judecare, în alt complet de judecată specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și să reexamineze cauza prin prisma normelor de contencios administrativ, într-un complet de judecată, format în baza art. 192 alin. (2) din Codul administrativ, precum și să emită o hotărâre legală, care să conțină răspunsuri la toate cerințele din acțiune și argumentele invocate în acțiune, cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. d), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de avocatul Zagorneanu Artur în interesele lui Budeanu Ilie.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 22 octombrie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Botnariuc Lilia împotriva Primăriei com. *****, Consiliului local *****, Budeanu Ilie Anton, intervenient accesoriu Agenția Servicii Publice Hîncești cu privire la anularea actului administrativ și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, constatarea acceptării succesiunii, cu remiterea cauzei la rejudecare în Judecătoria Hîncești (sediul Central), în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Panov Ana

Judecătorii: Corlăteanu Diana

Bagrin Lucia